

Fig. 1. Allinge. Ydre, set fra syd.

E. S. 1952

ALLINGE KIRKE

Kirken, der 1569 kaldes »Alende Capell«¹, overgik ved reformationen fra ærkebispens til kronen, men er nu selvejende (sml. Rønne s. 36). Kirken var indtil 1941 anneks til Olskirke². I et bomhul i vestportalen er 1942 fundet et pergamentsbrev, desværre så stærkt medtaget, at indholdet ikke kan tydes. Efter skriften at dømme stammer dokumentet fra slutningen af 1500-tallet.

Kirken ligger midt i den lille by, kun godt 100 m fra kysten, men i en højde af 11 m over havet. Kirkegården, der nu kun undtagelsesvis benyttes, er meget lille, sikkert indsnævret af bebyggelse og vejanlæg. Mod nord hegnes den af jernstakit mellem granitpiller, overgroet af hække, til de andre sider af dige, stablet af kløvet granit. I syd er en moderne trælåge og i vest, ved tårnets sydvesthjørne, en jernlåge mellem granitpiller. 1692 brugtes seks fyrrebrædder til »skjul« med gavle og husbrande over kirkelågen, og 1766 blev lågen og porten tjæret (rgsk.). Da kirkegården 1854 var blevet for lille, og en udvidelse vanskeligt kunne foretages, klarede man sig for en tid med at forhøje gærdet i det nordvestre hjørne ca. to alen og opfylde lavningen indenfor, således at man kunne foretage begravelser oven på de tidligere nedsatte kister (rgsk.). Først 1864 blev en ny kirkegård anlagt vest for byen.

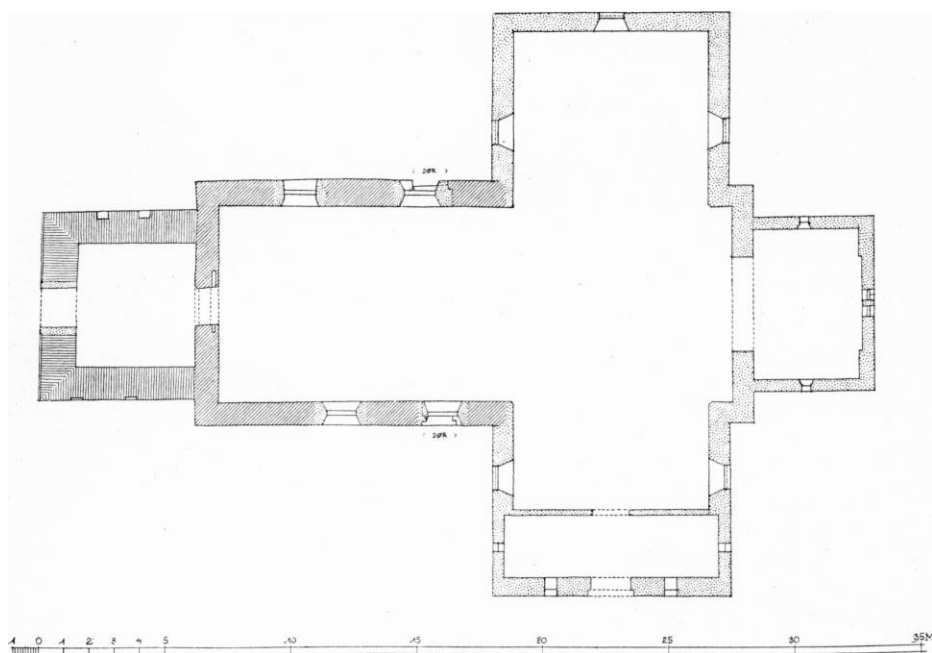

Fig. 2. Allinge. Plan. 1:300. Målt af C. G. S. 1948.

1775 lavede smeden to *†jerngririger* (kirkegårdsriste), som 1850 blev borttaget ved begge indgange (rgsk.).

Bygningen består af et sengotisk langhus med vestforlængelse, tårn fra renaissancetiden samt tværskib og kor fra 1892. Et våbenhus er nedrevet 1892.

Det sengotiske langhus, der oprindelig har haft lige afsluttet, kamtakprydet østgavl (fig. 5)³, er rejst af uregelmæssig, kløvet granit med muråbninger af munkesten. Murhøjden er ca. 4,25 m. De gamle døre i nord og syd er begge markeret udvendigt, hvor deres øvre, nærmest rundbuede afslutning omtrent helt er ødelagt af nyere vinduer. I hvert fald syddøren, hvis karme er af munkesten i munkeskifte, har været falset udvendigt. Norddøren er tilmuret o. 1850⁴, syddøren antagelig 1892. Af de oprindelige vinduer ses ingen spor, men et lille maleri på kirkens pulpitur (fig. 5) giver et ret troværdigt billede af kirkens udseende o. 1750. Midt på nordsiden ses en rundbuet dør mellem to ligeledes rundbuede, højtstående vinduer, et mindre mod øst og et større mod vest.

Ændringer og tilføjelser. De middelalderlige døre sidder så langt øst for den nuværende vestgavl, at der er grund til at antage, at en *vestforlængelse*, måske allerede i middelalderen, er føjet til langhuset, hvis gamle vestgavl kan skønnes at have stået ved østkarmen af det nuværende vestligste vindue på nordsiden. I vestforlængelsens gavl sidder en oprindelig portal, som 1852 er udvidet i lysningen (rgsk.). Det ses dog foroven, at den har været falset til begge

sider, yderfalsen er muret af skråkantede munkesten, stikket er bredt spidsbuet. I det fladbuede inderparti findes i hver side et hul til en stængebom, det nordre 65, det søndre 30 cm dybt, anbragt således, at der er blevet plads til en ca. 5 cm tyk dørløjl. I det ene bomhul fandtes 1942 et ulæseligt pergamentsbrev (nu i Rigsarkivet). Gavlen har nu kamtakker nord og syd for tårnet, men det er ikke usandsynligt, at der, som vist på det ovenfor omtalte maleri, har været kamtakker hele vejen op. Langhusets samlede længde angives af Brunius til 65,5 fod, mens bredden i øst var en fod mindre end i vest³. I det indre ses ingen oprindelige detaljer. Det nuværende fladt tøndehvælvede bræddeloft er fra 1843, tidligere var der fladt loft (rgsk.).

Omkring sydportalen ses spor af et ca. 4 m bredt *†våbenhus*. Murhøjden har været ca. 215 cm, murtykkelsen 30 cm og tagets hældning ca. 45°. Tagryggen har ligget over langhusets tagskæg. Efter Brunius var våbenhuset yngre end langhuset³, og et maleri fra o. 1860 viser det som en simpel, teglhængt bygning uden andre detaljer end en fladbuet dør og en lille glug i gavlen⁵. Nedrevet 1892.

Tårnet, som er noget smallere end langhuset, er sikkert tilføjet i 1500'rne. Det nedre stokværk er af kløvet kamp uden andre detaljer end et par højt-siddende rundblændinger i nord og syd, hvoraf en enkelt ses på det førnævnte maleri. Vestportalen er i sin nuværende form fra 1865, da tårnets overdel ombyggedes (rgsk.). Klokkestokværket var tidligere en tømmerkonstruktion beklædt med brædder og afsluttet med et saddeltag, der, som det fremgår af regnskaberne og det ovenfor nævnte maleri fra o. 1860, også var bræddeklædt. 1684 forfærdigedes klokketårnet af tømmermanden Magnus Andersen, efter at det i en hel vinter havde været bundet med et reb. 1822 blev bræddebeklædningen på tårnets søndre side fornyet (rgsk.). 1865 nedtoges tårnets overdel indtil granitmuren og nyopførtes af teglsten med kamtakkeblændingsgavle og zinktag, der ansås for »smukkere og hensigtsmæssigere end tagsten« (rgsk.); det er dog senere erstattet med tegl.

1892 ombyggedes kirken under ledelse af Mathias Bidstrup. Langhusets østparti blev nedrevet, og i stedet opførtes af teglsten to *korsarme* af samme højde og bredde som langhuset samt en lavere og smallere *korbygning*. De nye bygningsdele har malet, »brudt« bræddeloft.

Tagværket over det gamle langhus er af gammel eg, oprindelig af skråbåndstype, men omsat 1843 (rgsk.).

Hele kirken er nu gulkalket og hængt med vingetegl. Ifølge et ældre fotografi i Nationalmuseet har tilbygningerne fra 1892 og klokkestokværket tidligere stået i blank mur. I skibets gamle del sidder store firerammers trævinduer med lod- og tværpost, i nybygningen jernvinduer af forskellig størrelse.

På tårntaget fandtes tidligere to *fløje* (sml. fig. 5), som fornyedes 1820 og 1827 (rgsk.). 1865 erstattedes de med en enkelt fløj midt på tagryggen.

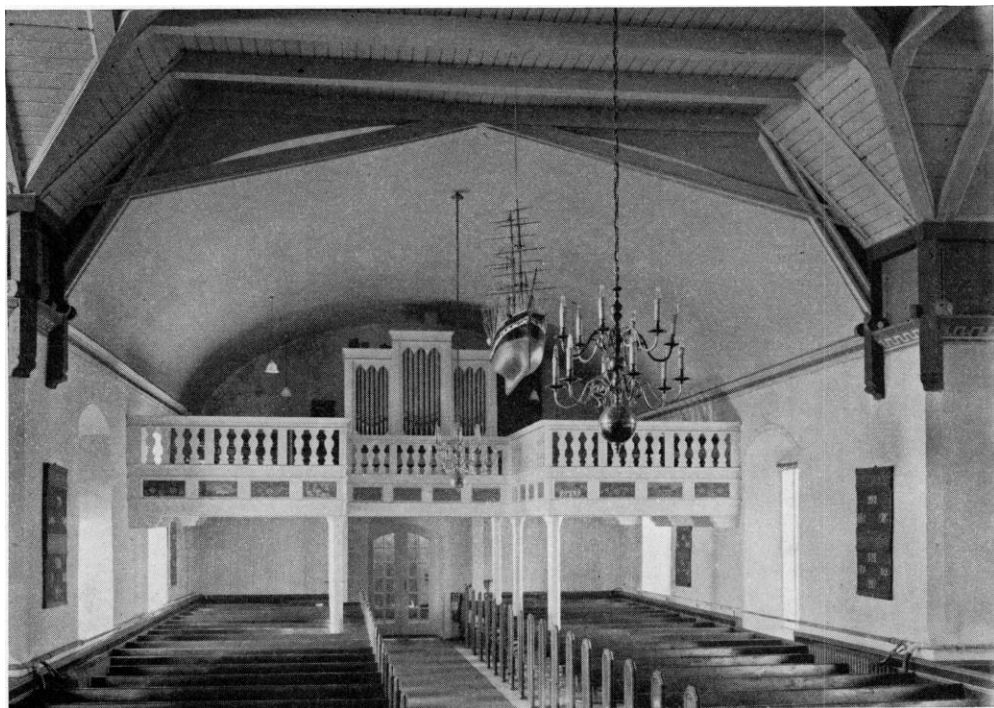

Fig. 3. Allinge. Indre, set mod vest.

INVENTAR

Alterbordet er nyt.

Som *alterprydelse* tjener et moderne krucifiks på et højt, udskåret postament.

Altertavle i renaissance fra o. 1625. Storstykket indeholder to arkadefyldinger, hvis tre kannelerede pilastre spidser til nedefter og på forsiden er smykket med frugtbundter og en rund sten i indfatning. De profilerede kapitæler har volutter og bueslagene akantusslyngværk. I de ydre buevinkler findes englehoveder og i midten et større diademhoved. Arkadefyldingerne flankeres af smalle fyldinger indrammet af profillister. Foran disse står storsøjlerne, som har kannelerede skafter med beslagværkssmykkede prydbælter forneden, attisk profileret base og volutkapitæl. Postamentet mangler. Storgesimsen har beslagværk på frisen, som deles af tre karnissvungne beslagværksskonsoller, der bærer et profileret, stærkt udladende led. Storvingerne, der nu er anbragt som topgavl over storstykket, har volutsvungen kontur, hvis nederste oprulning bærer et spir, og krones af et kerubhoved. Inderst findes to halvcirkelmedailloner med frugtbundter. Det oprindelige topstykke består af et panel, som indeholder to slanke arkadefyldinger med beslagværk på pilastre og bueslag; i buevinklerne er treblade og over midterpilastren en karniskonsol med udskåret akantusblad på forsiden. På panelets lodrette rammestykker er

anbragt to kannelerede halvøjler med profilbaser og korinthiske kapitæler; disse bærer topgesimsen, hvis frise deles af triglyfer i fire glatte, listeindrammede felter. Senere tilføjelser er to topgavle bestående af bruskværkslignende kartoucher med diadem- og englehoved samt et bruskværks hængestykke. Disse dele stammer antagelig fra en anden inventargenstand, muligvis prædikestolen.

Staffering fra 1800'erne, hvidt med uægte guld. Arkadefyldingerne har gyldne indskrifter på blå bund, i storstykket nadverordene (fraktur) og i topstykket Mark. 10,14 og Matth. 28,19 (kursiv). Stor- og topstykke er ophængt hver for sig på tårnummets østvæg.

Altersølv. Kalk fra 1736, delvis forgyldt, 21 cm høj. Rund, profileret fod med kraftig vulst, rundt skaft, som med en krave af graverede blade griber ned omkring foden, fladrund, vandret tvedelt knop med rifling. Bægerets bund omsluttet af en krans af glatte, gennembrudte blade. I bunden Københavns bystempel 1736 og mestermærke for Asmus Fridrich Holling (Bøje, s. 66). Tilhørende glat *disk* med graveret cirkelkors på randen. Samme mestermærke som på kalken. *Oblatæske* fra 1763, oval, hvilende på fire små ben og udført i knækket arbejde. Indvendig forgyldt. I låget er graveret med kursiv: »Lahs Hansen Mahler 1763« [sognepræst 1760—86]. I bunden Københavns bystempel 1763 og mestermærke for Andreas Brøndlund (Bøje 424). Ifølge rgsk. blev oblatæsken skænket af menigheden. †*Kalk* og †*disk*, forgyldt, vejede tilsammen 25 lod, nævnt 1684 (rgsk.). †*Oblatæske* af træ, nævnt 1766⁶. †*Vinflasker*. To tinflasker, som vejede henholdsvis fire en halv og halvanden mark, nævnt 1684 (rgsk.). To glasflasker skænkedes 1766 af kirkeværgen Jørgen Samuelson, hvis navn stod indslebet og illumineret med guld på flaskerne. Den ene sprang 1769 i stykker »af sig selv« (rgsk.). †*Vinkande* af københavnsk porcelæn anskaffedes 1844 (rgsk.).

Sygekalk fra o. 1750, 11,6 cm høj. Klokketformet fod med fodplade, indknebnede skaftled og rund, midtdelt knop. Let udsvejfet, indvendig forgyldt bæger. På fodpladen Københavns bystempel og mestermærke for Nicolai Langermann (Bøje 449). Samtidig, forgyldt *disk* med bølget rand. Ingen stempler. Sættet opbevares i et gammelt læderetui. †*Oblatæske*, anskaffet 1884 fra guldsmed G. Kolling, Rønne (rgsk.).

Alterstager af messingblik fra o. 1650, 48 cm høje. Bred, profileret fod, balusterformet skaft med meget kraftige led, lyseskål som foden. Lysetorn af messing.

†*Messehageler*. 1) En rød silkemessehagel nævnes 1684 (rgsk.). 2) Af rødt plyds med sølvgaloner, nævnt 1766⁶.

†*Brudetæppe*, skænket 1849 af madam Andersen af København (rgsk.).

Døbefont, af granit, fra 1890 (rgsk.). 1882 fandtes en muret †døbefont, hvorover der var anbragt en endnu bevaret *fontehimmel* i renaissance. Denne

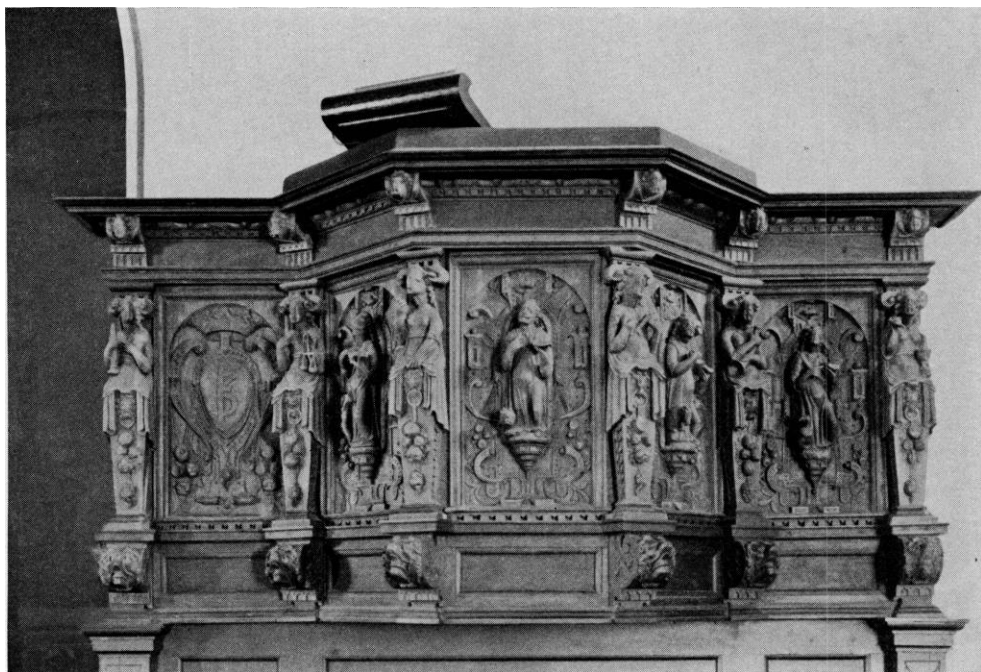

Fig. 4. Allinge. Prædikestol (s. 89).

består af en sekskantet ramme, der øverst har en gesims med æggestav og triglyffrise og forneden udsavede og udskårne hængestykker med rosetter i midten. Den nuværende grålige marmorering, som dækker over flere farvelag, er fra 1875 (rgsk.). I tårnrummet.

Dåbsfad af messing, nyt. †*Dåbsfade*. 1) Af messing, med årstallet 1635, nævnt 1882. 2) Af plet, købt 1889 (rgsk.).

Korbuekrucifiks, sengotisk, fra o. 1520. Den kraftige figur har omtrent vandret strakte arme, og fingrene er krummede. Hovedet drejer mod højre og bærer tornekrone og langt, lokket hår. Brystkassen er stærkt hvælvet og benene kraftige, højre fod er lagt over venstre. Lændeklædet falder i tynde folder og har snip mellem benene. Figurens højde ca. 76 cm. Korstræet nyt. Ophængt på nordre korsarms nordvæg.

Prædikestol (fig. 4) i senrenaissance fra o. 1650. Stolen består af fem fag, hvoraf de tre midterste danner karnap, rimeligvis efter en ombygning. I storfelterne, der indrammes af profillister, er skåret flade nicher, hvoraf de fire rummer evangeliststatuetter stående på profilerede konsoller og omgivet af en rulleværskartouche med enkelte frugtbundter og blade. I det femte fag er skåret en mandelformet, kronet kartouche med Frederik 3.s monogram. Da dette synes oprindeligt, må det datere stolen, hvis stil ellers virker en snes år

Fig. 5—6. Allinge. Malerier på vestpulpituret (s. 90).

O. N. 1948

ældre. På hjørnerne mellem fagene står seks hermer forestillende dyderne med deres symboler. De har alle en karakteristisk profil med stærkt vigende pande, overkroppen er dækket af et tyndt lin, og omkring hofterne bærer de nedhængende draperier. Hermerne har volutkapitæler og på skafterne en løvemaske, som i flaben holder en ring med frugtbundter. Postamentet har glatte felter og på hjørnerne konsoller med løvemasker og beslagværk. Gesimsen har glat frise og æggestav og tandsnit under kronlisten, som på hjørnerne støttes af englehovedkonsoller. Alle farver er nu afætset og stolen opstillet på et nyere panel på triumfmurens søndre del. Samtidig himmel af uregelmæssig sekskantet form. Gesimsen har profileret arkitrav, glat frise, opdelt af triglyffer, anbragt parvis på hjørnerne, og profileret kronliste, hvorunder en æggestav. Himlen har kassetloft, hvis rammeværk består af profilerede lister med skællagte skiver. Kassetternes bund er smykket med beslagværk og vingede englehoveder, og under midten er anbragt et solhoved. Ophængt på tårnummets sydvæg. 1882 var prædikestol og himmel anbragt bag alteret.

To *timeglas* bortsolgtes 1827 (rgsk.).

Stolestaderne er nye. 1882 var stolestaderne delvis fra samme tid som prædikestolen. Den øverste stol på mandssiden tilhørte i ældre tid Hammershus (rgsk. 1750). †*Skriftestol*, nævnt 1688 (rgsk.). 1756 fik snedkeren otte dlr. for at arbejde to skriftestole og reparere †*degnestolen* (rgsk.).

Pulpituret i vest er nyt, men under brystværnet er indsat otte malede fyldingsfelter fra o. 1750. Fire af billederne (21 x 42—50 cm) forestiller blomsterguirlander, mens de øvrige har nogen topografisk interesse, idet de to forestiller henholdsvis S. Ols og Allinge kirker (fig. 5), og de andre et grundmuret og et bindingsværks hus (fig. 6), muligvis de til kirkerne hørende præste- og degneboliger. Malerierne stammer formodentlig fra et ældre pulpitur, som nævnes 1793 (rgsk.). Fra et †pulpitur stammer antagelig også et renaissancepanel bestående af otte fag indeholdende arkadefelter med slyngbånd på pilastrene, profilkapitæler og frugtbundter, fladskårne eller rosetter i sviklerne. Felterne adskilles af rammestykker med halspilastre, hvis tilspidsende skafter smykkes af skællagte skiver. Fem frisefelter har fladskårne, ovale felter, de øvrige er glatte. Intet postament. Nyere bondeagtig bemaling med opmalede indskrif-

ter: »H O 1722 A B N 1722 AND 1745 ASE JO ESM 1664«. Desuden findes de indskårne bogstaver I N. Nu på korets østvæg, bag alteret.

Orgel på 6 stemmer, bygget 1894 af A. H. Busch & Sønner. Hovedrepareret 1952⁷. †*Orgler*. 1) Menigheden skænkede 1829 et orgel, som købtes af Rønne kirke (sml. s. 58). 2) Et nyt orgel købtes 1864 af W. Lichtwerk i Rønne for 260 rbdlr. (rgsk.).

Pengeblok fra 1700'ernes begyndelse. På lågen, som er af jern, er smedet Frederik 4.s navnetræk.

†*Pengetavler*. 1766 nævnes to små tavler⁶. 1882 nævnes en tavle, hvis sølvklokke bar indskriften: »Foræred af Hinderick Hillebrandt A. 1780«.

Præsterækketavler. Der findes i kirken seks tavler, hvoraf den første, som blev malet 1755 (rgsk.), slutter med Las Hansen Mahler, død 1760.

Lysekrone fra o. 1650. Profileret stang med stor hængekugle, som forneden ender med en profileret knop; øverst en flakt ørn som topfigur. 2 x 6 s-formede, nedhængende lysearme med brede lyseskåle. I koret.

To gamle †*lysekroner* af blik solgtes 1755 (rgsk.).

Mindetavler. 1) 1687. Opsat til erindring om Christian 5.s besøg på Bornholm 1687. Sortmalet trætavle, 132 x 102 cm, med gul fraktur. I en lang indskrift gives en detailleret skildring af kongebesøgets forløb. Nederst på tavlen en malersignatur: »EMS (spejlmonogram) fecit«. Tavlen betaltes 1687 med fire sletdalere (rgsk.). På skibets vestvæg, over pulpituret. Sml. Rønne, s. 60.

2) O. 1750. Trætavle, 39 x 39 cm, i nyere ramme med Frederik 5.s kronede spejlmonogram, forgyldt på sort bund. På vestvæggen, over pulpituret.

†*Mindetavle*. 1689 fik Albertus maler een sletdaler, to mark for at opsætte oberst von Wettbergs våben i kirken (rgsk.). Muligvis er der tale om en kalkmalet dekoration.

Tårnur, »foræret af patrioter« 1866 (rgsk.). Et otte dages †*slagur* skænkedes 1773 af Allinge og Sandvig (rgsk.). 1866 blev det gamle stueur solgt (rgsk.).

O. N. 1947

Fig. 7. Allinge. Gravsten over Blasius van Wickedén, død 1547 (s. 93).

†*Solur* skænkedes 1691 til kirken af overkonstabel Iver Sørensen (rgsk.).

Klokker. 1) Senmiddelalderlig, skriftløs; på halsen to dobbeltstreger. Tvm. 59 cm. (Uldall s. 134).

2) 1725, støbt af Johan Heinrich Armowitz, Lybæk. Om halsen en dobbelt akantusbort med indskriften: »Soli Deo gloria« (»Gud alene æren«). På siden en rimet indskrift med versaler:

»Da fjerde Friderich bar begge rigers byrde
Da biskop Christen Worm var geistlighedens hyrde
Da landets kommedant (!) var oberst her Niel (!) West
Hans Ancher Landets provst her Mahler sogne præst
Da blef jeg støbt paa nye som lenge hafte skrattet
Og Alling Sandwig bye til min oprisning (!) skattet
Til kiercke raaber jeg til jorde førd og fryd
Paa domme dag wi faar ne (!) støre klokke lyd
Anno 1725 den 3. julius«

Desuden findes aftryk af et par medailler og et kerubhoved, og på slagringen står støberindskriften: »Johann Hienrich Armowitz a Lubeck anno 1725 goss mich«. Tvm. 89 cm.

1684 omtales tre små klokker (rgsk.).

GRAVMINDER

*Epitafium, o. 1577. Philip von Schöneich (Philipp(us) a Schoneich), død på havet undervejs til Sverige 2. juli 1577 i sin alders 23. år og begravet på Bornholm. Epitafiet bestod af en 39½ tomme høj og 24⁵/₈ tomme bred fyrretræstavle, hvorover der var udspændt et oliemaleri på lærred. Maleriet forestillede den afdøde, iført sort dragt med pibekrave, tredobbelt guldkæde og kårde, knælende foran Kristus på korset. Foran den unge adelsmand sås hans våbenskjold, som viste en grøn, ottebladet krans i guldfelt og hjelm med en grøn egekrans. Fra hans mund udgik et skriftbånd med et latinsk distichon. Foroven fandtes Gudfader og to engle med lidelsesredskaber. Over maleriet stod en latinsk versalindskrift og forneden en tysk frakturindskrift, som delvis gengav den latinske. Epitafiet afhændedes fra kirken o. 1850 og blev i august 1860 solgt til fyrsten af Carolath-Benthen, greve af Schöneich i Nieder-Schlesien.

†*Epitafium*, o. 1693. Archelimester Niels Jørgensen, død i Sandvig 16. marts 1693 i sin alders 57. år efter at have tjent kongen i 18 år. Ophængt i koret. (Thurah s. 117).

»*Pesttavle*«, visende antallet af ofre for pestepidemierne 1618 og 1654 i alle Bornholms sogne (sml. Rønne, s. 64). Tavlen blev opmalet 1755 (rgsk.). I tårnrummet.

Gravsten. 1) (Fig. 7) o. 1547. Blasius van Wickeden, høvedsmand på Hammershus, død 13. aug. 1547. Rimeligvis et lybsk arbejde af grå kalksten, 250 X 136 cm, med fordybet fraktur i skriftbånd langs randen. Midt på stenen er en rundbuet arkade, som indeholder et elegant hugget, hjelmet våben for van Wickeden, en halv ørn over en sparre. I skriftbåndets hjørner og midt på langsiderne findes seks firpas-medailloner med våbenmærker. Den tyske indskrift lyder: »A(nno) 1547 am sonaue(n)de na laurenci do starf blasius va(n) wickeden zeliger houetma(nn) vo(n) hamershusen unde was he zu thomas va(n) wickede(n) ritter un(d) borgemeister in lubek sin sone« (»år 1547, lørdagen efter Laurentii dag, døde Blasius van Wickeden salig høvedsmand på Hammershus, søn af Thomas van Wickeden, ridder og borgmester i Lybæk«). Anbragt op ad tårnrummets sydvæg. (Jensen: Gravsten, I, 183, katalog nr. 247).

2) O. 1556. Arxat Albrecht Boitin, søn af høvedsmand på Hammershus Herman Boitin, død halvandet år gammel Kristi Himmelfarts dag (14. maj) 1556. Grå kalksten, 178 x 124—120 cm, med tysk indskrift (fordybede minuskier) i et forsænket skriftfelt. Efter gravskriften følger et rimet vers. Anbragt op ad tårnrummets østvæg. (Jensen: Gravsten, katalog nr. 267).

3) 1773. Lars Andersen Birch, kongelig by-, birke- og herredsskriver, født 1682, død 1754, hans hustru Maren Gomlös, født 1688, død 1768, børnene Anders Birch, kongelig mineralinspektør, dommer og byskriver i København, født 1716, død 1763, Lars Birch, kongelig by-, birke- og herredsskriver, født 1713, død 1772, Niels Birch, kongelig økonomiinspektør på Bornholm, født 1724, Anna Elisabeth, født 1714, død 1791, Annike Margretha, født og død 1722, Margaretha, født 1727, død 1767, og Anna Dortha, født 1732. Stenen er bekostet 1773 af Niels Birch. Randprofileret, rød Neksø-sandsten, 174x88 cm, med fordybede versaler og kursiv. Nu opstillet ved tårnets sydmur.

4) O. 1797. Prokurator Michel Pederson Gronbech, søn af Peder Michelsen og Magreta Kierstina Hansdatter, født i Sandvig 14. marts 1724, død samstedt 7. marts 1797. Gift i København 1747 med Bodel Jensedatter (seks sønner, hvoraf tre døde før faderen). Grå kalksten, 180x84 cm, med fordybet kursiv. I hjørnerne er vingede englehoveder, og langs kanten er indhugget en streg. Nu opstillet ved tårnets sydmur.

†*Gravsten.* 1) 1572 skal den lybske høvedsmand Sweder Ketting have lagt en sten over sin ene hustru, rimeligvis Thalia Steen Kettings, død 7. okt. 1572, som imidlertid ligger begravet i Å kirke (Ravn s. 152).

2) 1882 fandtes i tårnet et brudstykke af en gravsten med årstallet 1591, initialerne H.L. og et bomærke.

3) 1756 betalte Michel Knudsen kendelse af en ligsten (rgsk.).

†*Gravfaner.* 1) Hans Meyer fra Glückstadt, Hans kongelige danske Maje-

stæts vagtmester og løjtnant, død på Hammershus 16. dec. 1661. På fanen sås et våben med en arm, som holdt en le. Tysk indskrift. (Thurah s. 118).

2) Niels Christensen, »fordum bestalter Styk-Hauptmand« over Bornholm, født i Helsingør 1612, død på Hammershus 1. aug. 1679 (Thurah s. 119).

3) Oberstløjtnant Woldemar Blinck, født Kristi Himmelfarts dag 1622 i Helsingør, død Kristi Himmelfarts dag 1692 (Thurah s. 119). Oberstløjtnanten og hans hustru blev begge begravet i kirken 1692 (rgsk.).

En *runesten*, den såkladte kongevej-sten, er 1876 opstillet på kirkegården. Indskriften lyder på nutidsdansk: »Brune og hans brødre lod [denne sten rejse] efter deres fader Thorlak og deres broder Esge«⁸.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskabsbog 1684—1815, div. år, regnskaber 1755—78, 1804—05, 1807—89 (LA). Specifikation over inventar m.m. 1766, Sjællands stiftsøvrighed V, div. sager (LA). Liber daticus for Olsker og Allinge sognekald 1787—1849 (sognekaldsarkivet, LA). Sognepræstens korrespondancesager m.m. 1847—63 (sognekaldsarkivet, LA). — Museumsindberetninger af førstelærer L. Petersen 1880, J. R. Løffler 1882, borgmester Marckmann 1882 (gravsten), G. F. Herbst o. 1890 (Schöneichs epitafium), O. Norn 1947 og C. G. Schultz 1952. — Korrespondancesager i NM.

- ¹ Lunde stifts landebog, Hübertz s. 358.   ² Kirkelig Haandbog, 8. udg. 1951.
³ Rrunius s. 174.   ⁴ Sognepræstens korrespondancesager m.m. 1847—63.   ⁵ Maleri af A. de Lorange, forestillende kirken set fra sydvest o. 1860. Privateje. Gengivet i »Jul paa Rornholm«, 1935, s. 36.   ⁶ Specifikation over inventar m.m. 1766.   ⁷ Organist- og Kantorembederne, s. 107.   ⁸ Jacobsen og Moltke: Danmarks Runeindskrifter, nr. 400.

Fig. 8. Allinge 1818.